

ZUSTANTE
V AMERICÉ
ČÁST 2

POKROK

STAY IN AMERICA
SECTION 2

DNE 10. PROSINCE, 1919.

Pojedete zpět do staré vlasti?

NENÍ tomu dávno, co v amerických časopisech se objevily zprávy, že velké množství přistěhovalců chystá se opustit Ameriku a usadit se opět v zemích, kde stála jejich kolébka. Bylo tehdy naznačeno, že jenom obtíže se získáváním průvodních listin zdržují odliv zelené vlny zpět k břehům Evropy. Bylo psáno o tom, že celé miliony lidí chystají se odebrat zpět do zemí, z kterých kdysi vypudili je do světa neutěšené hospodářské poměry. Až už tehdy udávány byly číslce přehnané anebo pravdě odpovídající, tolik je jisto, že množství přistěhovalců na návrat do staré vlasti pomýšlí.

Jsem toho různé příčiny. Jedni touží po vlasti, poněvadž se domnívají, že za změněných poměrů je tam učiněn ráj, zvláště mají-li nějaké úspory, jež umožní jim, aby zřídili si samostatné podniky. Jedni touží po životě mezi svými přáteli, s nimiž za války nenalézali se ani v písemném spojení, jakož i po radostech, které poskytuje společenský život ve staré vlasti. Mnozí vinou vlastní anebo jiných okolností cítí se tu nespokojeni a doufají, že mezi lidmi stejně krve a stejného smýšlení budou žít spokojeněji a klidněji. I celonárodní prohibice má jistý vliv na tuto touhu po návratu, jež zachycuje celé tisíce přistěhovalců. Je velké množství jiných příčin, jež je ne snadno jmenovat, poněvadž každý, kdo na návrat pomýšlí, má své příčiny vlastní a každý dovede je také obhajovat.

Není o tom pochybnosti, že mnozí přistěhovalci byli Amerikou zklamáni. Nedovedli se vpraviti do zdejších poměrů, nepochopili ducha země a neuměli se chopiti příležitosti k hospodářskému povznesení, jež země tato poskytuje stejnou měrou každému, kdo po takovém povznesení zatouží a úsilovnou a ešlevedomou prací se k němu nese. Mnozí nepoužili těchto příležitostí, poněvadž neměli v sobě pravého amerického ducha, který překonává všechny obtíže a z počátečních nezdárů činí veliký úspěch na konec. Jiní jich neviděli, ačkoliv sta příležitostí měli lhostejně. A opět jiní nevěřili sami sobě, neměli nutnou víru ve své vlastní síly, aby chopili se příležitostí, které jsou otevřeny pro všechny, kdož chtějí je vidět a jich náležitě využít.

Jiní jsou zklamáni Amerikou proto, že byli lhostejní k dobrým jejím stránkám a následovně viděli špatné stránky ve větším měřítku než odpovídalo skutečnosti. Po výtece jsou to takoví, kteří stejně nespokojeni byli ve starých vlastech, poněvadž neměli nezbytného optimismu, který je důležitým činitelem v každém životním úspěchu. Byli škarohlídy, kteří nechtěli vidět než černé, aby měli omluvu pro svoji lhostejnost a pro vlastní vinou způsobené životní nezdary. Nechtěli vidět světlých stránek a nechtěli věřit, že každý mrak má stříbrnou obrubu. Někteří třeba ani zklamáni nebyli a opouštějí dobré posice v naději, že podobně, ne-li lepší, získají ve sta-

řích vlastech. Touha po domově je táhne zpět a neuvážují o tom, v jakých poměrech po návratu do vlasti se ocitnou. Ve svých představách zachovali si obraz, který jevil se jim v době odchodu, a nechtějí připustit, že došlo k velkým změnám v době světové války a že trvatí to bude mnoho let, než dojde k obnovení poměrů normálních. Budou bolestně zklamáni po návratu a zklamání to bude tím větší, poněvadž posice, ku které svým úsilím se zde dopravovali, bude ztraena.

Zamyslete se, přátelé, a pokuste se vyvolat svůj vlastní obraz ve chvíli, kdy blížili jste se k břehům této země. Většina z vás přistála v přístavišti v New Yorku, kde všla vás obrovitá socha Svobody,

slýšel báje? Krev žene se k hlavě, přistěhovalce je vzrušen na nejvyšší míru. Vidí něco, na čem nikdy před tím nespočínuly jeho zraky. Vidí něco velikého, krásného už tou obrovitostí. Vidí před sebou bránu, jež otevírá mu svět neznámý. Počítá údivu střídají se s počití nejistoty. Přistěhovalce báživě sestupuje s lodního můstku. Je-li dopraven na Ellis Island, kde spatří sta a tisíce podobných sobě lidí, ubývá na zoufalství při pomýšlení, že i jiní vstupují v neznámý svět, odevzdávající se bezpodmínečně osudu.

První chvíle přistěhovalce jsou povždy těžké a těžší neskonale byly dříve, kdy bylo tu mnohem více nehotovosti než nyní a kdy příležitosti nebylo tolik, co naskytuje se

chopila ducha země. Je velice snadno dokázat pravdivost tohoto tvrzení. Vize jenom náš venkov, kde uznamenáte nekonečné známky výsledků píle a poctivého přičinění. České farmy a usedlosti jiných přistěhovalců patří k nejlepším. Jako králové a suverenní panovníci žijí naši farmáři na úrodných lánách polí, v jejich středu nalézá se útulný jejich domov, opatřený vším komfortem, jaký může poskytnouti město. Ovšem žádný z nich nepřijal farmu v takovém stavu a svůj dnešní blahobyt etí a darem na stříbrném talíři, nýbrž každý potom posvětil výsledky úsilovné práce a krásné ovoce svého přičinění.

Tito naši farmáři, kteří jsou dnes finančně tak silní, že společně mohli by zakoupiti půl Čech a tak navždy uspokojivě rozřešiti otázku cizího kapitálu v Československé republice, jsou skvělou ukázkou, co zmůže odhodlanost a píle a uchopení se příležitosti. Nikdo z těch starších na růžích ustláno neměl a za svůj blahobyt každý zaplatil musel krví a potem, ale přece, jaká odměna byla jim údělem za vytrvalost, za pilnou práci a odhodlanost? Kdo vyrovná se jim v neodvislosti? Kdo žije tak klidně a spokojeně ve vědomí, že půda odmění tv, kdož dovedou s ní zacházeti? Kdo vyrovná se jim v hospodářské síle?

Nejsou to však toliko farmáři, jež možno uvést za příklad tvrzení, že pilné ruce v této velké zemi, jež má všechno, co příroda lidstvu dáti může, štěstí přejde. Jděme do venkovských městeček a pohovořme si se sborem úspěšných obchodníků. Povědi nám, že pro člověka podnikavého a energického a úsilovně pracujícího jsou brány příležitosti otevřeny. Vezme naše dělníky ve velkých městech. Měli-li v sobě tužbu vyniknout a k dokonalosti se propracovat prací úsilovnou, mají dnes samostatné podniky anebo přední a dobře placená místa v dílnách. Jejich domovy nelíší se namnoze od domovů lépe situovaných lidí. Jejich rodiny žijí v dostatku a jejich děti mají nejlepší příležitosti získati jakékoliv vzdělání. I oni, i když zůstali v práci námezdní, využili dobře příležitostí, jež poskytuje silně rozvětvený a široce založený zdejší průmysl a obchod. Nelze ovšem v ničem generalizovat. Je vedle blahobytu také bída a namnoze i nezaviněná, avšak většinou každý, kdo pracovatí chtěl a pracovatí se naučil, žije dnes v hospodářských poměrech neskonale lepších než v jakých žil by při podobném úsilí kdekoliv jinde. Amerika je velká a stala se životkou celého světa. Stala se i dobrou matkou svým vlastním i adoptovaným dětem, viděla-li u nich lásku k sobě a snahu zasloužit si její mateřské lásky. Je dobrou matkou všem, kdo o lásku její dbají, více však přejí těm, kdož vidí štěstí v práci a kdož touží dostati se stále výš a výš. Nemá ráda báživých a nespělých, odstrkuje od sebe lenivé a pro radné. Chee lásku za lásku, věr-

ADOLF HEYDUK:

ZPÍVEJTE, VÁNOČNÍ ZVONY!

Slyš, jak to zpívá z věže ven přes pole, luka a lesy, jaký to převesělý den, jaké to radostné plesy? Přes sněhu úběl letí to v dál, jak by sbor andělů v nebi se smál: přes dálné hlaholí hony posvátné vánoční zvony!

Zpívejte zvony zas a zas v blízké i daleké kraje, zpívejte: Krásný přišel čas s pradávnu zvěstí ráje, na svět se vrátil Kristus, Bůh, by zahnal sváru a krivdy ruch, týraných muka a stony; zpívejte, vánoční zvony!

Prolette kraje kolem kol, zpívejte z večera k jitru, kde kutí chudás mrtvý v pol v tajemném země nitru; kde hledá chleba pro svůj rod; zlíbejte s líc slzavý brod, silněte chudásy ony zpěvem svým, vánoční zvony!

Zalette v bitvy hněv a boj na dálné krvavé pláni, kde mluví děla, vztek a boj, vzků kde s hejny jsou káně, kde vůdcem velí vzdor a vztek, kde, kdo víc vraždí, pán je a rek, zaplašte vzdechy a stony, zpívejte, posvátné zvony!

vysoce zvedající pochodeň k obloze. Kdo prožil tento okamžik, snadno vyvolá si na vzpomínku. Uvidí se státi mezi skupinou lidí, jdoucích za lepším životem a štěstím do země neznámé, kteří všichni se zatajeným dechem vzhlíží k velkému pomníku, majíce v srdcích strach a zoufalou nejistotu. Dívají se často zaslzenýma očima na velkolepou krásu, která rozvíjí se před jejich očima, jak loď brázdí si cestu k pieru. Už ten pohled na velkolepou masu nebetných domů Manhattanu přivádí je do úžasu a zvyšuje jejich zoufalost nad vlastní nepatrností. Jak bude v té podivné zemi, jež jeví se už na kraji tak mocnou a mohutnou a tak velikou. Co tam na člověka čeká? Co poskytne ta země ohromná, o jejíž bohatství každý

Zpívejte útěchu, kde trpí lid, v polích, když shořely chaty, zpívejte mir těm, útěchu, klid, jimž děti loupežně vzaty, zpívejte radost, zaplašte žal, — aby z nich každý šťastným se stal — útěchu zvucnými tony zpívejte, vánoční zvony!

Zpívejte radosti líbezný jas, všude kde dobrý lid trpí, tam kde zrak plácem pověcným zhas, kde setbu zničit chtějí chrpy; zpívejte všude, kde hyne lid, od Sumavy až do Bezkýd, od Karpat v silvánské sklony, zpívejte, vánoční zvony!

Obletete zpěvem celý svět, obletete moře i hory, učte lid ubohý jásat a pět, přehlušte hádky a spory, naplňte zpěvem každou hrud, štěstí a radost všude buď, zaplašte všech mraků clony, zpívejte, vánoční zvony!

Zpívejte vůkol po zemích všech, veselé hlahol to všude, ať výská štěstím Polák i Čech, hraďy i chýšky chudé; zastavte příšerný sváru klus, ať jásá štěstím Srb i Rus a vyrůstá bez úhony, zpívejte, posvátné zvony!

za našich dnů. Báživost a nedostatek víry v sebe činí ty první chvíle ještě trudnějšími. Člověk však poněnáhu poznává, že přijel do země práce, kde tomu jenom naděje k yne, kdo práci se nevyhýbá. Snad z počátku i ta úsilovnost práce činí mu obtíže. Poehopí-li ducha země a vrhne-li se do víru nového života s pevným odhodláním zůstat na vrehu, je na cestě k úspěchu a vítězství. Běda mu však, domýšlí-li se, že vstoupí do bran blaholytu bez vlastního přičinění. Není jediné věci na světě, to jest věci cenné a prospěšné, aby dala se získati bez práce. Život je tvrdou skutečností a nikoliv vybájeným snem, úsilovnost práce pak rozhoduje, stane-li se zdarem anebo zklamáním.

Většina přistěhovalců však po-

(Pokračování na str. 2.)

